

Athugasemd um ritstjórnarmálið

Ekki getur leikið vafi á því að öllum læknum þykja atburðir undanfarinna mánaða, sem enduðu í afsögn ritstjórnar og uppsögn ritstjóra Lækna- blaðsins, hið versta mál.

Fyrirverandi ritstjóri hefur gert skýra grein fyrir máli sínu í fjölmiðlum og sjónarmið stjórnar lækna- félaganna hafa einnig heyrst. Ritstjórinn fyrirverandi hefur rétt fyrir sér í því að nauðsynlegt er að vernda sjálfstæði ritstjórna, þar á meðal fyrir ýmiss konar utanaðkomandi áhrifum í eina eða aðra átt. Í þeirri vernd felst meðal annars aðkoma stjórnar læknafélaganna að blaðinu. Jafnframt hefur hver og ein ritstjórn þær ríku sjálfsvarnarskyldur að ritstýra með þeim hætti að tilefni til árekstra verði sem minnst.

Ljóst er að undirrot allra þessara vandkvæða felst í skrifum undanfarinna ára um málefni tengd Íslenskri erfðagreiningu, frá hendi nokkurra höfunda. Þessi skrif hafa oft verið í senn mjög persónubundin og stundum hatrömm. Flestum læknum hefur þótt leitt að sjá þessi skrif í fjölmiðlum og enn verra að hafa þau í félagsblaði okkar, sem hefur undir stjórn fyrirverandi ritstjóra náð því að

verða enn betra fræðiblað en það var, til hagsbóta fyrir íslensk læknavísindi. Skoðanaskipti í blaðinu eiga að vera hreinskiptin og opinská, en gera á þá kröfu um leið að þau séu málefnaleg og studd rökum, en byggist ekki á fullyrðingum og umfjöllun um persónur. Þar hefur orðaval iðulega ekki verið við hæfi að mínu mati. Fá ef nokkur fordæmi eru fyrir skrifum af þessu tagi í þeim erlendu fagblöðum sem ég hef lesið eða komið að sem ritrýnir og ritstjórnarmaður. Ef umræðu er leyft að fara í farveg sem þennan, endar hún jafnan í leiðindum, sárindum og vandkvæðum á borð við þau sem nú hafa skapast í kringum ritstjórn Lækna- blaðsins.

Það hlýtur að vera eindregin ósk allra eigna Lækna- blaðsins, það er að segja félaganna í Læknafélagi Íslands, að þannig verði um hnútana búið við ritstjórn blaðsins að efni þess valdi ekki skaða eins og þeim er hér hefur orðið. Við eigum að gera þá kröfu til okkar sjálfra að í skrifum okkar felist ekkert það sem gefi tilefni til óviðeigandi opinberra illdeila, jafnvel þó skoðanir um einstök málefni geti verið skiptar.

Reynir Tómas Geirsson

reynir@landspitali.is

Höfundur er prófessor og sviðsstjóri kvennasviðs Landspítala Hringbraut.

Hagstofan og villandi upplýsingar um heilbrigðiskostnað

Í frétt frá Hagstofu Íslands (fréttir í nóv. 2003) kom eftirfarandi fram:

„Vert er að geta þess að samanburður á útgjöldum Íslands til heilbrigðismála við önnur aðildarríki OECD er erfiður þar sem aðildarríkin styðjast sum við ólíka staðla og uppgjörsaðferðir.“ Útgjöld til heilbrigðismála hafa verið gerð eftir þjóðhagsreikningastöðlum á Hagstofu Íslands, en í ársbyrjun 2004 var tekin sú ákvörðun á Hagstofunni að innleiða nýtt flokkunarkerfi OECD/System, það er SHA kerfi. Um þetta var deilt fyrir tveimur árum. Hagstofan taldi tölur OECD réttar en undirritaður hélt því fram að tölur frá Íslandi um kostnað væru ekki sambærilegar við OECD tölur. Aðallega vegna þess að kostnaður við hjúkunarheimili á Íslandi félli að verulegu leyti undir heilbrigðismál en í allflestum OECD-löndum undir félagsmál. Til stuðnings þessu vitnaði undirritaður í álit tveggja hagfræðinga frá OECD 1994 (Notes on Data Comparability in Health Expenditure and Finance

Data OECD. Data 2003 Paris.) En þar kom fram að vegna flokkunar hjúkrunarmála á Íslandi undir heilbrigðiskostnað hækkaði kostnaðurinn um allt að 0,9% sem greiðsluhlutfall heilbrigðisútgjalda af vergri landsframleiðslu í samanburði við önnur OECD-lönd. Gott er að Hagstofan hefur leiðrétt fyrri skoðanir stofnunarinnar. Samkvæmt framansögðu ætti kostnaður Íslands vegna heilbrigðisþjónustu að vera um 9,5% af vergri landsframleiðslu sem er svipað og kostnaður Dana en ekki 10,4% eins og talið er í OECD-tölum 2003. Ef haft er í huga að Íslendingar eru 300.000 en eru sjálfþjarga með örfáum undantekningum varðandi heilbrigðisþjónustu þá er vart hægt að tala um soun fjármuna eins og heyra má frá sumum stjórn- málamönnum á stundum.

Engin 300.000 manna þjóð hefur afrekað slíkt. Verst er að fjárlaganefnd Alþingis kynnir sér ekki málið.

Ólafur Ólafsson

Höfundur er fyrirverandi landlæknir.